

Тому виникає об'єктивна необхідність їхньої заміни на певний набір некорельованих параметрів, що мають цінну властивість зберігати всю необхідну інформацію в стислому вигляді, скоротивши при цьому розмірність сукупності даних, що досліджуються.

Таким чином, наведені в таблиці часткові показники є типовими, проте в кожному окремому випадку, а саме щодо галузевої належності підприємства або особливостей його діяльності, їхній склад може бути уточнений методом багатовимірного факторного аналізу, що є ефективним математичним апаратом, який дозволяє вирішувати цю проблему, і входить до сукупності методів багатовимірного статистичного аналізу.

Принципова відмінність багатовимірного статистичного аналізу полягає в тому, що економічні об'єкти та явища розглядаються з урахуванням не одного-двох, а одночасно деякої множини ознак. Це дозволяє досягати в дослідженнях повноти опису явищ і процесів, що спостерігаються (у цьому випадку виробничого потенціалу), і об'єктивності висновків за ним [6].

При використанні факторного аналізу для дослідження результатів функціонування промислових підприємств сформовані фактори можуть інтерпретуватися як певні напрями підвищення ефективності використання виробничого потенціалу, його розвитку, а значення чинників – як їхні інтенсивності, що свідчать про значущість кожного в процесі управління виробничим потенціалом для підвищення його ефективності [8; 9].

Практичне використання запропонованого методичного підходу визначення ефективності використання виробничого потенціалу промислового підприємства доцільно здійснювати на основі офіційних статистичних даних суб'єктів господарювання за формами статистичної звітності. Подання результатів практичного застосування розробленого методичного підходу є окремим завданням, яке буде реалізовано в подальших публікаціях автора.

Визначення ефективності використання виробничого потенціалу є важливою проблемою, що має як теоретичне, так і практичне значення. Вирішення цієї проблеми доцільно здійснювати з урахуванням ресурсної бази, яка передбачає необхідність оцінювання всіх видів економічних ресурсів: фінансових, матеріальних, людських, інформаційних, із розподілом їхнього впливу на внутрішнє та зовнішнє середовища, що вимагає виділення таких видів ефективності, як внутрішня й зовнішня.

Напрямами подальших досліджень є формування методичного забезпечення з визначення стратегічних резервів ефективності використання виробничого потенціалу промислових підприємств.

Наук. керівн. Котов А. М.

Література: 1. Бай С. І. Розвиток організації: політика, потенціал, ефективність : монографія / С. І. Бай. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 280 с. 2. Воронкова А. Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация : монография / А. Э. Воронкова. – Луганск : СЛУ им. В. Даля, 2004. – 314 с. 3. Краснокутська Н. С. Потенціал торговельного підприємства: теорія та методологія дослідження : монографія / Н. С. Краснокутська. – Х. : Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі, 2010. – 247 с. 4. Лапин Е. В. Экономический потенциал предприятия : монография / Е. В. Лапин. – Сумы : Университетская книга, 2002. – 310 с. 5. Попов Е. Рыночный потенциал предприятия : монография / Е. Попов. – М. : Экономика, 2002. – 559 с. 6. Райков А. Н. Репутационный потенциал компаний / А. Н. Райков // НТИ. Серия 1, Орг. и методика информ. работы. – 2009. – № 6. – С. 15–20. 7. Спиринов В. С. Анализ экономического потенциала предприятия / В. С. Спиринов. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 295 с. 8. Трофименко Н. А. Оценка и прогнозирование производственного потенциала предприятия / Н. А. Трофименко // Вісник СумДУ. Сер. Економіка. – 2004. – № 9. – С. 147–157. 9. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка / О. С. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с. 10. Якушева Е. С. Подходы к оценке потенциала предприятия / Е. С. Якушева // Проблемы экономики. – 2008. – № 1 (20). – С. 141–143.

УДК 336.717.3

Курило А. В.

Студент 4 курса
факультета учета и аудита ХНЭУ им. С. Кузнеця

АНАЛИЗ ДЕПОЗИТНЫХ ОПЕРАЦИЙ БАНКА

Аннотация. Проведен анализ динамики вкладов юридических и физических лиц в банковской системе Украины. Систематизированы проблемы и выявлены направления совершенствования развития депозитных операций отечественных банковских систем в современных условиях хозяйствования.

Анотация. Здійснено аналіз динаміки вкладів юридичних та фізичних осіб у банківській системі України. Систематизовано проблеми та виявлено напрями вдосконалення розвитку депозитних операцій вітчизняних банківських систем у сучасних умовах господарювання.

© Курило А. В., 2013

Annotation. The analysis of the dynamics of legal entities' and individuals' deposits in banking system of Ukraine is carried out. The author systematizes the problems and identifies the areas of improvement of deposit operations of domestic banking systems in the contemporary economy.

Ключевые слова: банки, депозиты, риски, финансовое положение, кризис.

Основными видами привлеченных средств в Украине являются депозиты физических и юридических лиц, а также межбанковские кредиты. Проблемы развития депозитных операций для формирования ресурсной базы коммерческих банков в своих трудах рассматривали: Васюренко О. В., Дмитриева О. М., Герасимович А. М., Алексеенко М. Д., Парасий-Вергуненко И. Н., Мороз А. М., Д. Нортон, Версаль Н. И. и др. [1 – 6].

Целью статьи является исследование проблем развития депозитных операций в современных условиях хозяйствования отечественной экономики.

Аккумулируя средства и сберегая общественные сбережения, банки финансируют государство, предприятия и частных лиц, отвечают за эффективное функционирование платежной системы и кредитные отношения субъектов хозяйствования, оказывают различные финансовые услуги [7].

Банк – это юридическое лицо, которое имеет исключительное право на основании лицензии Национального банка Украины осуществлять в совокупности такие операции: привлекать вклады физических и юридических лиц и размещать эти средства от своего имени, на собственных условиях на собственный риск, открывать и вести банковские счета физических и юридических лиц [8].

Рассматривая депозитные вклады юридических лиц в банковской системе Украины, можно наблюдать существенные изменения в период с 2006 по 2012 годы (рис. 1) [9].

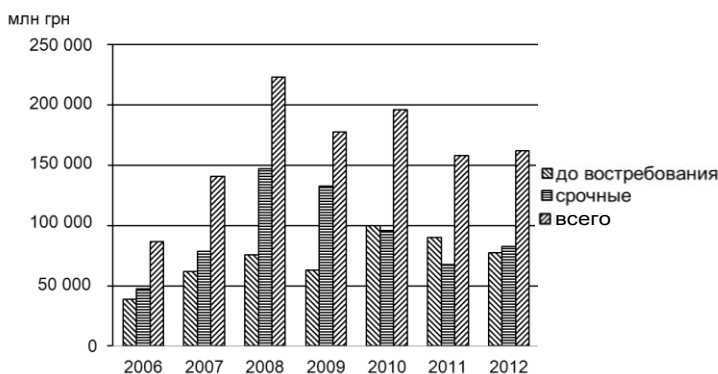

Рис. 1. Анализ депозитных вкладов юридических лиц за период с 2006 по 2012 год

В 2006 году вклады юридических лиц в банках Украины составили 86 429,4 млн грн. Из них срочные депозиты превышали сумму по вкладам до востребования на 9 062,0 млн грн. За 2007 год вклады выросли почти вдвое и составили 140 726,9 млн грн. За этот период увеличение количества срочных депозитов происходило большими темпами по сравнению с ростом вкладов до востребования. Объемы срочных депозитов превышали средства до востребования на 16 775,2 млн грн [10].

За 2008 год произошло значительное увеличение депозитов юридических лиц, они составили 222 848,5 млн грн. Необходимо отметить, что сумма средств на счетах до востребования выросла незначительно, а сумма срочных депозитов увеличилась практически в два раза. За 2009 год произошло уменьшение депозитных вкладов до 177 731,7 млн грн.

В 2010 году наблюдается улучшение положения, сумма вкладов юридических лиц в банках составила 196 096,5 млн грн. Но размеры вкладов в 2010 году не достигли уровня 2008 года. Так, сумма вкладов в 2008 году была больше суммы вкладов в 2010 году на 26 752 млн грн. Следовательно, срочные депозиты и средства до востребования составляют практически одинаковую часть.

В 2011 году прослеживается динамика к уменьшению по всем типам вкладов, сумма вкладов составила 157 724,3 млн грн. В 2012 году произошли небольшие сдвиги в лучшую сторону и сумма депозитных операций составила 161 896,2 млн грн, следует выделить, что срочные депозиты стали вновь преобладать над вкладами до востребования.

Рассматривая вклады физических лиц, можно наблюдать подобную тенденцию (рис. 2) [1].

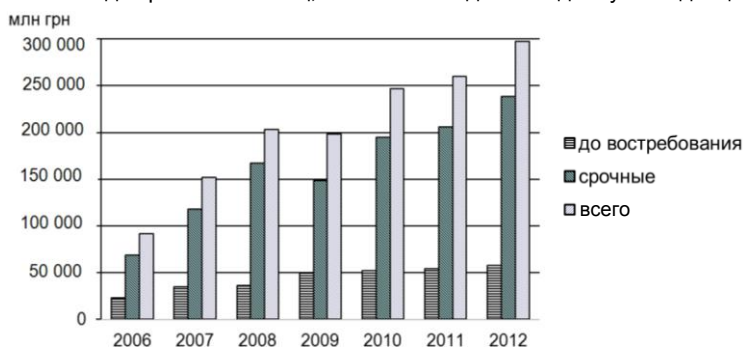

Рис. 2. Анализ депозитных вкладов физических лиц за период с 2006 по 2012 год

В 2006 году вклады физических лиц составили 91 191,7 млн грн. Из них срочные депозиты превышали сумму средств на счетах до востребования втрое. За 2007 год вклады выросли и составляли 151 505,9 млн грн. За этот период значительными темпами выросли срочные депозиты, которые составили 117 398,3 млн грн.

В 2008 году также произошел рост депозитных вкладов, они составили 202 702,2 млн грн. Сумма средств на счетах до востребования почти не увеличилась, а сумма срочных депозитов выросла и превысила сумму средств на счетах до востребования на 130 523,3 млн грн.

В 2009 году произошло уменьшение вкладов до 197 910,3 млн грн. При этом сумма средств до востребования увеличилась, а срочные депозиты уменьшились.

В 2010 году сумма вкладов физических лиц увеличилась и составила 246 818,8 млн грн. Произошло увеличение срочных депозитов.

В 2011 и 2012 годах произошло увеличение депозитных вкладов, что составило 259 496,7 млн грн и 297 546,9 млн грн соответственно. Таким образом, прослеживается постепенное восстановление доверия населения к банковской системе.

В целом по результатам анализа вкладов юридических и физических лиц за период с 2006 по 2012 год в банковской системе Украины динамика изменений была следующей: с 2006 по 2009 год прослеживалось увеличение вложений, а с начала 2009 года – их снижение. Так, по состоянию на конец 2009 года операции по вкладам составили 177 731,7 млн грн, а в 2008 году – 222 848,5 млн грн, что в 1,3 раза меньше. В 2011 – 2012 годах в общем наблюдается уменьшение депозитных вкладов юридических лиц по сравнению с 2009 годом, в то же время за этот период по вкладам физических лиц прослеживается положительная динамика увеличения депозитных вкладов.

По результатам анализа можно сказать, что в период спада в 2009 году клиенты отдавали предпочтение депозитам до востребования. Одной из причин такого явления можно назвать мировой финансово-экономический кризис, который начался в США в 2007 году, а стал ощутим для банковской системы Украины уже в 2008 году. Как показал проведенный анализ, ухудшение состояния депозитных операций наиболее ощутимым стало в 2009 году. Это было вызвано рядом причин, основными с которых являются: спад отечественного производства; повышение уровня безработицы; недоверие вкладчиков в стабильность и надежность работы банков [7].

В целях усовершенствования депозитной политики отечественных банков на государственном уровне должны быть решены такие задачи: разработать принципы регулирования и стимулирования банковского рынка, банковские и финансовые институты должны быть рассмотрены не сами по себе, а как фундамент национальной экономики. С этой точки зрения стойкость финансовых институтов, их рентабельность будут важнейшими показателями не только финансовой системы страны, но и экономики в целом.

Таким образом, научным результатом данного исследования является систематизация проблем развития депозитных операций отечественных банков, а перспективами дальнейших научных исследований в данном направлении – разработка действующих механизмов их преодоления.

Научн. рук. Денисюк О. В.

Литература: 1. Васюренко О. В. Депозиты как основной источник привлечения средств коммерческими банками / О. В. Васюренко // *Фінанси України*. – 2006. – № 11. – С. 88–92. 2. Дмитрієва О. А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку / О. А. Дмитрієва // *Фінанси України*. – 2008. – № 5. – С. 15 – 17. 3. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін. ; за ред. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2003. – 599 с. 4. Банковские операции : учебник / А. М. Мороз, М. И. Свалка, М. Ф. Пуховкина и др. ; под ред. д-ра экон. наук, проф. А. М. Мороз. – К. : КНЭУ, 2000. – 384 с. 5. Мороз А. М. Банківські операції / А. М. Мороз. – К. : КНЕУ, 2002. – 476 с. 6. Версаль Н. І. Особливості формування депозитних ресурсів банками України / Н. І. Версаль // *Фінанси України*. – 2009. – № 12. – С. 89–95. 7. Болгар Т. М. Сучасний стан і перспективи розвитку депозитної діяльності банків України / Т. М. Болгар // *Фінанси*. – 2011. – № 1. – С. 38–41. 8. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 4 липня 2013 року із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>. 9. Депозити фізичних осіб у банках України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tables.finance.ua/ua/finres/depprivate>. 10. Банки України – депозити юридичних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bank-ua.com/statistics/deposit_firms. 11. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 16 травня 2013 року із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>. 12. Дмитрієва О. А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку / О. А. Дмитрієва // *Фінанси України*. – 2008. – № 5. – С. 138–145. 13. Финансова безпека підприємств і банківських установ : монографія / за заг. ред. д-ра экон. наук А. О. Єпіфанова. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. – 295 с. 14. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.